

gangspoor in het kader van de integrale jeugdhulp en een regionale begeleidingsplicht voor voorzieningen een vlottere toewijzing van hulp garanderen.

3.6 WETENSCHAPPELIJKE OPVOLGING EN BEGELEIDING

Wetenschappelijk gefundeerde methoden aanwenden in de hulpverlening betekent dat er garanties moeten ingebouwd worden dat het hulpaanbod ook effectief oplevert wat als doelstelling vooropgesteld wordt. Daarom worden er diverse structureel wetenschappelijke onderzoeken naar de effectiviteit en efficiëntie van het hulpaanbod in de Bijzondere Jeugdzorg ingeleid en geprotocolleerde modellen en methodieken uitgewerkt en aangeboden.

4. Geplande uitbreiding

Via het Globaal Plan zal de Vlaamse overheid volgende uitbreidingen realiseren:

- het creëren van 640 begeleidingsplaatsen voor preventieve ondersteuning;
- de capaciteit crisishulpverlening stijgt met 372 plaatsen (zowel ambulante crisisbegeleiding als residentiële crisisopvang);
- mits beschikbaar van interne middelen worden opvoedingswinkels uitgebouwd;
- er komen daarnaast 456 plaatsen bij voor opvang en begeleiding van minderjarigen in problematische opvoedingssituaties en van delictplegers. Hierbinnen zit een uitbreiding van de capaciteit gemeenschapsinstellingen met 20 plaatsen. Tevens worden 65 plaatsen voor first offenders en veelplegers voorzien en
- met een extra investering van € 2 miljoen, verdubbelen de projecten herstelgerichte afhandeling in capaciteit.

Het beschikbare aanbod binnen de Bijzondere Jeugdbijstand groeit dus met 14% (zonder de projectmatige investering in het herstelgericht werken).

Tot daar dit bondige overzicht van een omvangrijk globaal plan voor de jeugdzorg. Bij volledige uitvoering zal het ongetwijfeld ingrijpend wijzigingen doorvoeren in deze sector.

DE FEDERALE WETGEVING INZAKE JEUGDBESCHERMING IN 2005

In de rubriek 'Jeugdbescherming' wordt jaarlijks een kort overzicht gegeven van de nieuwe wetgeving die rechtstreeks of onrechtstreeks relevant is voor deze sector. Ditmaal komt de federale wetgeving die in 2005 tot stand is gekomen, aan bod.

1. Gemeentelijke administratieve sancties

In het overzicht 2004 werd de nieuwe regeling inzake gemeentelijke administratieve sancties (GAS), in het bijzonder die aspecten ervan die op minderjarigen betrekking hebben, besproken (*Panopticon* 2005, nr. 3, 69-70). Zowel de algemene regeling van de GAS als enkele specifieke aspecten ervan voor minderjarigen, werden intussen aangepast door een 'reparatiewet' (art. 21-22 wet 20 juli 2005 houdende diverse bepalingen, *B.S.* 29 juli 2005, derde uitgave). Van belang is hier voornamelijk de 'repenalisering' van enkele inbreuken (d.w.z. hun herinvoering in het Strafwetboek), zoals beschadiging van roerende eigendommen en nachtlawaai. Voor minderjarigen werden twee tekortkomingen rechtgezet - niets te vroeg overigens, want *a posteriori* heeft het Arbitragehof net deze twee aspecten vernietigd (Arbitragehof nr. 6/2006, 18 januari 2006, *B.S.* 30 januari 2006):

- de vader, moeder, voogd of persoon die het gezag over de jongere uitoefent, wordt betrokken bij de procedure. Zij krijgen dezelfde mededelingen en kennisgevingen als de minderjarigen, en hebben dezelfde rechten (o.a. de mogelijkheid een beroep in te stellen bij de jeugdrechtbank). Tegelijk worden zij burgerrechtelijk aansprakelijk gesteld voor het betalen van de geldboete;

- normaal staat tegen de beslissing van de jeugdrechtbank over de GAS geen hoger beroep open; hiervan wordt nu afgeweken in geval de jeugdrechtbank de GAS zou vervangen hebben door een jeugdbeschermingsmaatregel.

2. Strafrechtelijke bescherming van minderjarigen

De wet van 28 november 2000 bevatte een hele reeks aanpassingen aan strafbepalingen en

strafprocedures, gericht op een betere strafrechtelijke bescherming van minderjarigen. De wet van 10 augustus 2005 tot verruiming van de strafrechtelijke bescherming van de minderjarigen (*B.S.* 2 september 2005) is een verdere stap in de richting van een meer coherente strafrechtelijke bescherming van minderjarigen. Waar de eerste wet veelal toegespitst was op zedendelicten, kadert deze wet eerder in de hervorming van het jeugd(beschermings)recht en de bestrijding van het gebruik van minderjarigen voor criminele doeleinden. Dit laatste was - en blijft - strafbaar via de figuur van het mededaderschap, maar een nieuwe bepaling (art. 433 Sw.) verzwaart de minimumstraf voor elk wanbedrijf en elke misdaad opgenomen in het Strafwetboek. Voor het overige worden vooral de strafbepalingen die totnogtoe opgenomen waren in de Jeugdbeschermingswet, soms in enigszins aangepaste vorm, overgeheveld naar het Strafwetboek. Het aanzetten tot bedelarij - het voormalige artikel 82 Jeugdbeschermingswet - werd ook al overgeheveld, in een nieuwe formulering, naar het Strafwetboek (art. 433ter en 433^{quater}), maar dan door een andere wet (nl. de wet van 10 augustus 2005 tot wijziging van diverse bepalingen met het oog op de versterking van de strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel en tegen de praktijken van huisjesmelkers, *B.S.* 2 september 2005).

Eén aspect is nog het vermelden waard: artikel 80 Jeugdbeschermingswet bevatte het bekende verbod van publicatie en verspreiding van teksten, tekeningen, foto's of beelden waaruit de identiteit kan blijken van minderjarigen die worden vervolgd of tegen wie een maatregel is genomen. In de oorspronkelijke wettekst (van 1965) sloeg dit verbod op alle maatregelen (zowel voor minderjarigen 'in gevaar' als voor minderjarige delinquenten). Na de overheveling van de meeste bevoegdheden op het vlak van jeugdbescherming naar de gemeenschappen (1980-1988) werd evenwel de vorderingsgrond en de mogelijke maatregelen van minderjarigen in gevaar uit de Jeugdbeschermingswet gelicht en in de gemeenschapsdecreten geregeld (in Vlaanderen met als nieuwe naam: minderjarigen in een problematische opvoedingssituatie). Het gevolg

hiervan was dat, technisch gezien, het publicatie- en verspreidingsverbod nog enkel betrekking had op de minderjarige delinquenten, want alleen deze vorderingsgrond en mogelijke maatregelen werden nog in de Jeugdbeschermingswet behandeld. Dat ongewild gevolg wordt nu rechtgezet: het nieuwe artikel 433bis Strafwetboek verwijst niet alleen naar de maatregelen uit de Jeugdbeschermingswet, maar ook naar deze uit de Everbergwet én naar deze opgelegd in het kader van een rechtspleging met toepassing van de gemeenschapsdecreten. Zo wordt, sinds de inwerkingtreding van deze wet (2 september 2005), een ophefmakende zaak in verband met draagmoederschap en mogelijke onterende behandeling "de zaak baby D" genoemd ...

3. IPR

Op 1 maart 2005 trad de nieuwe EG-Verordening nr. 2201/2003 van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening EG nr. 1347/2000 (PB. L. 338 van 23 december 2003) in werking. Deze Verordening wijst voortaan in Europees grensoverschrijdend verband de bevoegde rechter en het toepasselijke recht aan in procedures betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid, met inbegrip van situaties waarin maatregelen ter bescherming van het kind worden gevorderd.

4. Adoptiewet

In opeenvolgende stappen en op alle betrokken niveaus is nu een heel nieuw adoptierecht tot stand gekomen. Op 1 september 2005 is de wet tot hervorming van de adoptie van 24 april 2003 in werking getreden (artikel 6 K.B. van 24 augustus 2005, *B.S.* 29 augustus 2005, tweede uitgave). Hierdoor kwam België tegemoet aan zijn internationale verplichtingen onder het Verdrag van Den Haag van 29 mei 1993 inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen op het gebied van de interlandelijke adoptie, dat op diezelfde datum ten aanzien van België in werking trad (instemmingswet van 24 juni 2004, *B.S.* 6 juni 2005). De nieuwe Adoptiewet onderging inmiddels enkele wijzigingen en aanpassingen op basis van de programmawet

van 27 december 2004 (B.S. 31 december 2004, err. 18 januari 2005), de programmawet van 20 juli 2005 (B.S. 29 juli 2005) en de wet van 6 december 2005 tot wijziging van sommige bepalingen betreffende de adoptie (B.S. 16 december 2005). De wijzigingen in de programmawet van 27 december 2004 werden reeds besproken (*Panopticon* 2005, afl. 3, 71-72); de programmawet van 20 juli 2005 heeft voornamelijk betrekking op de overgangsregeling. De wet van 6 december 2005 voegt o.m. een nieuw artikel 361-5 in het Burgerlijk Wetboek in dat regelt onder welke voorwaarden een (wees)kind naar België kan worden overgebracht om er te worden geadopteerd in het bijzondere geval waarin de Staat van herkomst van het kind noch de (interlandelijke) adoptie, noch de plaatsing met het oog op adoptie kent (wat het geval is in islamitische landen). Verder maakt deze wet het mogelijk om ook een interlandelijke adoptie bij eenzijdig verzoekschrift in te leiden.

Op 12 december 2005 sloot de federale overheid een samenwerkingsakkoord met de gemeenschappen met het oog op de tenuitvoerlegging van de nieuwe Adoptiewet; dit akkoord regelt meer in het bijzonder de procedure voor het maatschappelijk onderzoek (instemming door de Franstalige Gemeenschap bij decreet van 17 februari 2006, B.S. 5 april 2006, door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie bij ordonnantie van 23 februari 2006, B.S. 23 maart 2006 en door de Duitstalige Gemeenschap bij decreet van 21 december 2005, B.S. 24 februari 2006; het Vlaamse instemmingsdecreet werd op 26 maart 2006 goedgekeurd in het Vlaams Parlement - *Parl. St. Vl. Parl.* 2005-06, nr. 631).

Wat de interlandelijke adoptie betreft, is voor de Vlaamse Gemeenschap een verdere regeling uitgewerkt van de taken, erkenning en subsidiëring van de Vlaamse centrale autoriteit, de voorbereidingscentra, de diensten voor maatschappelijk onderzoek, de adoptiediensten en de adoptiebemiddeling (decreet van 15 juli 2005 tot regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, B.S. 16 september 2005 en het besluit van 23 september 2005 betreffende de interlandelijke adoptie, B.S. 18 november 2005, derde uitgave). De aan-

passing van het takenpakket van de adoptiediensten die voor binnenlandse kinderen bemiddelen, werd gerealiseerd aan de hand van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 juli 2005 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 april 2002 betreffende de adoptiediensten die bemiddelen voor binnenlandse kinderen (B.S. 26 juli 2005).

JOHAN PUT *
Inge Verdonck **

KINDERRECHTEN IN BELGIË EN VLAANDEREN: 2001- 2005

In *Panopticon* 2001, nr. 4, 385-389 verscheen een overzicht van de toepassing van de rechten van het kind in Vlaanderen. Deze bijdrage heeft de bedoeling, vijf jaar later, een actualisatie tot 31 maart 2006 te bieden en de invalshoek te verruimen tot het federale niveau. Voor een meer uitgebreide bespreking kan verwezen worden naar de *Kinderrechtengids*.¹ Aldaar worden ook de initiatieven van de Franse Gemeenschap toegelicht.

1. Het IVRK: gewijzigd, aangevuld en toegepast

WIJZIGING ARTIKEL 43 IVRK

Artikel 43 van het verdrag inzake de rechten van het kind behandelt de oprichting van het Comité voor de Rechten van het Kind, dat belast werd met nazicht van de rapporten over naleving van het verdrag die de verdragspartijen vijfjaarlijks moeten indienen.

Artikel 43, §2 bepaalt de samenstelling van bovenvermeld comité en stelt in zijn oorspronkelijke versie dat *'het Comité bestaat uit tien deskundigen van hoog zedelijk aanzien en met erkende bekwaamheid op het gebied dat dit Verdrag bestrijkt. De leden van het Comité worden door de Staten die partij zijn, gekozen uit hun onderdanen, en treden op in hun persoonlijke*

* hoofddocent K.U.Leuven

** wetenschappelijk medewerker K.U.Leuven

¹ Van Haelst, J., "Méér dan 15 jaar IVRK in Vlaanderen en België. 20 november 1989-30 juni 2005", in X. (ed.), *Kinderrechtengids*, Mechelen, Kluwer, I, 1.1.